

V Praze dne 16. ledna 2015
Č.j.: 1577/14

Stanovisko komise pro hodnocení dopadů regulace

k

**návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití
nerostného bohatství (horní zákon), ve znění pozdějších předpisů**

I. Úvod:

Účelem navrhované novely horního zákona je zvýšit příjem státu z úhrad za dobývání vyhrazených nerostů. Celková suma úhrad se zvyšuje na cca dvojnásobek. Zákon obsahuje některé další dílčí změny, které jsou však spíše technického rázu.

Zákonu byla udělena výjimka z povinnosti zpracovat RIA, součástí udělení výjimky byl požadavek, aby byl „ ... zpracován popis cílového stavu a bylo přehledně provedeno vyhodnocení dopadů překládaného legislativního řešení podle požadavků Legislativních pravidel vlády, tj. minimálně aby byl vyhodnocen předpokládaný hospodářský a finanční dosah navrhované právní úpravy na státní rozpočet a ostatní veřejné rozpočty a na podnikatelské prostředí České republiky.“ Vyhodnocení dopadů, které reaguje na požadavky uvedené v udělení výjimky, je součástí důvodové zprávy.

II. Připomínky a návrhy změn:

Důvodová zpráva není zpracována v obecné části dle požadavků RIA a neobsahuje tedy její náležitosti. Přesto však strukturovaným, srozumitelným a převážně logickým způsobem popisuje důvod pro přijetí nové právní úpravy a uvádí mnohé její dopady. Přesto lze mít k předloženému hodnocení určité výhrady.

1. Důvodová zpráva uvádí, že hlavním cílem novely je zvýšit příjmy státu, a dále že byl uplatněn princip, že nesmí dojít ke snížení výnosů úhrad, které náležejí obcím. Zásadní výhradou je skutečnost, že ve zprávě se argumentuje důvodem pro zvýšení úhrad, je skutečnost, že „...finanční zátěž související se zahlazováním negativních důsledků dobývání na krajině a životním prostředí stoupá...“ a uvádějí se některé důvody, ale novela současně navrhuje, že větší část výnosů ze zvýšených úhrad (60% výnosů připadajících státu) nebude účelově vázána na zahlazování negativních důsledků dobývání, ale bude příjmem státního rozpočtu

bez dalšího určení. Je zřejmé, že důvodem zvýšení úhrad není hlavně získání dalších prostředků pro zahlazování důsledků těžby, jak se argumentuje v důvodové zprávě, nýbrž že jde o obecné zvýšení příjmů státu.

2. Výše uvedená skutečnost je ovšem - navzdory stručné argumentaci v úvodu důvodové zprávy – dostatečně zřejmá a vcelku jasně a nezastřeně formulovaná a není důvodem pro odmítnutí vyhodnocení dopadů. I tak dojde podle odhadů předkladatele ke zvýšení objemu účelově vázaných prostředků o cca 50%, což je rozhodně pozitivní skutečnost. Vzhledem k odhadovaným nákladům na zahlázení důsledků těžby v minulosti, které zpráva uvádí ve výši cca 80 mld. CZK, se však jedná o prostředky nedostatečné.
3. Ve zprávě není dostatečně zdůvodněna míra zvýšení úhrad za dobývání vyhrazených nerostů – předpokládá se v průměru jejich zdvojnásobení. Čtenář musí jen věřit tvrzení, že po diskusi s těžebními společnostmi došel předkladatel k závěru, že dvojnásobné zvýšení je ještě ekonomicky přijatelné, zatímco dvaapůl až trojnásobné zvýšení již nikoliv. Ze zprávy a z vypořádání připomínek je patrné, že tyto závěry byly učiněny na základě omezených informací od společností těžících hnědé uhlí, když jiné společnosti neposkytly požadované podklady, které by bylo možné použít. Vzhledem k informacím vyplývajícím z vypořádání připomínek těžební unie lze však doufat, že odhad předkladatele je přijatelný.
4. Podobně důvodová zpráva **nedostatečně zohledňuje a nepropočítává** skutečnost, že jak státním úřadům (zejména ČBÚ), tak těžebním společnostem vzniknou administrativní náklady, související se zavedením normy s platností k 1.7. 2015. Náklady jsou způsobeny tím, že od uvedeného data se budou počítat úhrady jiným způsobem, který vyžaduje měření objemu vydobytých nerostů a s nímž souvisí také jiný způsob kontroly ze strany státu. Další náklady vzniknou tím, že těžební společnosti budou muset podávat v polovině roku nové přiznání státním úřadům podle nových pravidel, tedy de facto dvě rozdílně počítaná přiznání za dvě různá období roku 2015. Přestože uvedené náklady jsou vzhledem k objemu nově získávaných úhrad pravděpodobně malé, představují další zatížení těžebních společností i nové zatížení státních úřadů. Pro těžební společnosti je toto zatížení velmi nepříjemné a jeho dopad ve finančním vyjádření (*který ovšem důvodová zpráva neobsahuje*) by stejně nevystihl potenciální škody ze ztráty důvěry ve stát, který účelově mění pravidla v polovině období, za které se přiznání podává, jak jednoznačně vyplývá z provedených konzultací a připomínkového řízení.
5. Je třeba ocenit pečlivé vedení připomínkového řízení a podrobné i rozsáhlé vypořádání připomínek.

III. Závěr:

Vyhodnocení dopadů na veřejné rozpočty je srozumitelné, dobře zpracované a přehledné.

Zpráva přesto nepředstavuje úplné splnění podmínky, která byla dána při udělení výjimky ze zpracování RIA, že má být provedeno „... vyhodnocení dopadů ... podle

požadavků Legislativních pravidel vlády...“, a to zejména proto, že dopady na podnikatelské prostředí nejsou podpořeny dostatečnými argumenty.

Podobně nejsou spočítány administrativní náklady nově zatěžující stát i těžební společnosti související jednak s novým způsobem výpočtu úhrad (a tedy novým způsobem měření a získávání vstupních dat pro tyto výpočty), jednak, a to je závažnější připomínka, se zavedením normy k 1. červenci 2015.

I přes uvedené výhrady Komise RIA **doporučuje hodnocení dopadů zpracované v obecné části důvodové zprávy přijmout**, neboť obsahuje podstatné informace o předpokládaných dopadech navržené novely a slouží jako podklad k rozhodnutí o novele samotné.

Komise RIA však doporučuje vypracovat s odstupem 2 let od účinnosti zákona ex-post hodnocení o skutečném dopadu změny úhrad na dotčené subjekty (a to jak na veřejné, tak soukromé) ve struktuře RIA.

Vypracoval: RNDr. Jan Vozáb, Ph.D.

Prof. Ing. Michal Mejstřík, CSc., v.r.
předseda komise